

технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (24–25 вересня 2020 року) / за заг. ред. проф. В. П. Титаренко, А. Ю. Цини; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, каф. теорії і методики технологічної освіти. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020. С. 18–25.

3. Оганнисян Л. А., Акопян М. А., Ерошенко В. Н. Особенности технологического образования в формировании творческих возможностей учащихся. *Современные наукоемкие технологии*. 2016. № 1–2. С. 395–399.

4. Сова М. О. Основи інтеграції художньо-культурологічних знань. Мелітополь : Таврія, 2003. 448 с.

5. Тименко В. Педагогічний дизайн – освітня інновація Європи. *Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст*: зб. наук. праць / редкол. : гол. ред. М. І. Степаненко; упоряд. і відп. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. Полтава : Полтавський літератор, 2014. Кн. 1. С. 38–59.

6. Формы и виды дизайнерского творчества, их особенности. URL: <https://studfile.net/preview/3003092/page:10/> (дата звернення: 01.11.2021).

7. Харитоновна В. В. Педагогические основы обучения учащихся общеобразовательных школ основам дизайна. URL: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/handle/6789/3718> (дата звернення: 01.11.2021).

**Діана ТОКАЧ,
Олександр КОПИЛ**

ІНТЕГРАЦІЯ В ПЕДАГОГІЦІ ЯК БАГАТОАСПЕКТНИЙ КОМПОНЕНТ ІНТЕГРАЦІЇ В НАУЦІ

До числа найбільш поширених характеристик суспільних процесів і явищ належить поняття інтеграція. З давніх часів у освіті простежуються інтеграційні тенденції. Поняття «інтеграція» походить від лат. *integer* – цілий, *integralis* – цілісний, єдиний, неподільний, *integratio* – поповнення, відновлення. В освіті інтеграція перетворюється з універсального поняття на педагогічну категорію.

Розгортання науково-технічної революції у ХХ столітті, посилення інтеграційних тенденцій у розвитку виробництва, техніки, економіки, політики, науки і освіти, обумовили зростання актуальності інтеграційних процесів. Під освітньою (педагогічною) інтеграцією сьогодні розуміють інтеграцію дисциплін, змісту освіти, видів діяльності, знань і компетентностей, освітніх систем тощо.

У кожному конкретному випадку у сфері освіти інтеграційні процеси й сам термін «інтеграція» мають специфічні особливості. В науці ж інтеграція розглядається як поєднання наукових галузей, дисциплін, а також як інтеграція сфер суспільства (економіки, військової, технологічної, виробничої та інших сфер).

Дослідники висловлюють різні думки щодо процесів інтеграції й диференціації наук, зазначаючи, що розвиток науки характеризується діалектичною взаємодією двох протилежних процесів: диференціацією – виокремленням нових наукових дисциплін й інтеграцією – синтезом знання, об'єднанням низки наук – найчастіше в дисципліни, що перебувають на їх «стику». На початкових етапах виникнення та становлення науки в цілому й окремих наук переважає диференціація, на етапах їхнього сталого розвитку – їх інтеграція, що притаманне сучасній науці [12]. Процеси диференціації, спеціалізації та інтеграції присутні в науці завжди, і можна говорити тільки про їхню інтенсивність і співвідношення на різних етапах її розвитку.

Зазвичай, інтеграція має своє специфічне трактування в педагогіці. Множинність інтерпретацій педагогічної інтеграції, на думку Т. Засекіної [19], залежить від об'єктів і

рівнів її застосування в освіті. Різними науковцями, відповідно до предмета й умов дослідження, вкладається особливий зміст у розуміння сутності педагогічної інтеграції.

У сучасних педагогічних дослідженнях зарубіжних і вітчизняних вчених виділяються різні аспекти педагогічної інтеграції, а саме:

етапи розвитку й становлення інтеграційних процесів у освіті – О.Топузов та Т. Пушкарьова [13] та ін.;

філософські, загальнодидактичні та психолого-педагогічні аспекти інтеграції – С. Клепко [6], В. Ільченко [16], С. Гончаренко, Ю. Мальований [1] та ін.;

види й рівні інтеграції з її різними параметрами і критеріями, технологіями і механізмами функціонування в освітньому процесі – В. Ільченко [11], О. Топузов [13] та ін.;

особливості інтеграції змісту загальної середньої освіти в цілому – С. Гончаренко, Ю. Мальований, І. Бех, Н. Бібік, О. Савченко, й за галузями: у природничій освіті – В. Ільченко, О. Топузов [17]; мистецькій – Л. Масол [10];

цілісне й системне пізнання світу, інтеграція і синтез наукових знань, цілісність знань – В. Ільченко, К. Гуз [3], Л. Рибалко [14];

розроблення інтегрованих курсів Л. Масол [299], К. Корсак [253], М. Гриньова [95];

інтеграція фахової і загальної підготовки фахівців за рівнями освіти: у професійно-технічній (І. Козловська [7]), у вищій (Г. Шишкін [18] та ін.);

інтегративний підхід – В. Загв'язинський [5], В. Ледньов [9], В. Ільченко [4] та багато інших.

Г. Селевко розглядає інтеграцію із різних підходів, описуючи притаманні при цьому її вияви, слушно стверджуючи, що:

за системного – інтеграція це система систем, результат систематизації вищого порядку;

за діяльнісного підходу інтеграція виступає як засіб, що забезпечує цілісне пізнання світу і здатність людини системно мислити в розв'язанні практичних завдань; створення умов для становлення в учнів особистісно-багатовимірної картини світу і усвідомлення себе в цьому світ [15].

Висновок: *педагогічна інтеграція* є складовою наукової інтеграції, здійснюється в рамках педагогічної теорії й практики та передбачає пояснення, прогнозування конкретних виявів інтеграції та управління ними в межах предмета педагогіки відповідно до її завдань, має свої педагогічні принципи, форми і методи.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С., Мальований Ю. Інтегроване навчання. За і проти. *Освіта*. 1994. 16 лют. (№ 15/16). С. 5.
2. Гриньова М. В., Паляниця О. В. Природознавство : навч. посіб. для студ. пед. ун-тів. Полтава : АСМІ, 2006. 258 с.
3. Гуз К. Ж. Теоретичні та методичні основи формування в учнів цілісності знань про природу : монографія. Полтава : Довкілля-К, 2004. 472 с.
4. Енциклопедія освіти / голов. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
5. Загвязинский В. И. Теория обучения: современная интерпретация : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Академия, 2008. 192 с.
6. Клепко С. Ф. Інтегративна освіта і поліморфізм знання. Київ ; Полтава ; Харків : ПОІППО, 1998. 360 с.
7. Козловська І. М. Дидактична інтегративна теорія та практичне застосування у професійно-технічній школі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики*

навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. Київ : Друк плюс, 2011. Вип. 27. С. 557–564.

8. Корсак К. В. Підстави і напрями реформування середньої школи України: структура і стандарти змісту. *Освіта і управління*. 1998. Т. 2, № 4. С. 31–39.

9. Леднев В. С. Содержание образования. Москва : Высшая школа, 1989. 360 с.

10. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта : теорія і практика : монографія. Київ : Промінь, 2006. 432 с.

11. Методика вивчення курсу «Природознавство» («Довкілля») у 5–6 класах : навч.-метод. посіб. / В. Р. Ільченко та ін. Київ : Педагогічна думка, 2008. 168 с.

12. Пастирська І. Інтеграція змісту предметів природничого і гуманітарного циклів як загальнопедагогічна проблема (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Хмельницький, 2012. 261 с.

13. Пушкарьова Т. О., Топузов О. М. Інтегративно-діяльнісна педагогіка : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2019. 304 с.

14. Рибалко Л. М. Дидактичні основи навчання природничих предметів на засадах еколого-еволюційного підходу в загальноосвітніх навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.09. Київ, 2015. 537 с.

15. Селевко Г. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. Москва : НИИ шк. технол., 2006. Т. 1. 816 с.

16. Теоретичні та методичні засади інтеграції природничо-наукової освіти основної школи : посібник / Ільченко В. Р. та ін. Київ : САМ, 2017. 320 с.

17. Топузов О. М. Теоретико-методичні засади особистісно орієнтованого навчання предметів природничого циклу. *Рідна школа*. 2012. № 1/2. С. 13–16.

18. Шишкін Г. О. Теоретичні і методичні засади інтеграції змісту дисциплін природничо-математичного і професійного циклів підготовки майбутніх учителів технологій : автореф. дис... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2015. 43 с.

19. Заскїна Т. М. Інтеграція в шкільній природничій освіті: теорія і практика : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2020. 400 с.

Микола БЛИЗНЮК

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ G SUITE

Стрімкий розвиток інформаційних технологій та глобалізаційних процесів зумовлює зміну сучасної освітньої парадигми. Провідні вищі навчальні заклади світу впроваджують інноваційні технології, відтак викладачі та студенти в процесі навчальної взаємодії все частіше створюють новітні освітні середовища. З-поміж інноваційних освітніх трендів помітно вирізняється дистанційне та змішане навчання, що характеризується інтеграцією кращих практик традиційної та електронної освітньої взаємодії на рівні окремої освітньої програми курсу або дисципліни.

Хмарно орієнтовна платформа Google Classroom G Suite for Education робить навчання більш продуктивним: дозволяючи зручно публікувати і оформляти завдання, організувати спільну роботу і ефективну взаємодію всіх учасників освітнього процесу. Створювати курси, роздавати завдання і коментувати роботи студентів – усе це можна робити в одному сервісі. Google Classroom є зручною платформою для навчання, за допомогою якої систему освіти можна зробити максимально гнучкою, інтерактивною і персоналізованою. При цьому кожен студент може підібрати темп сприйняття матеріалу, обробки та засвоєння інформації, що в свою чергу сприяє підвищенню зацікавленості, а отже і збільшенню мотивації до навчання, кращому засвоєнню матеріалу та спонукає до саморозвитку і самоосвіти.